

Latvijas Republika

PĀRTIKAS DROŠĪBAS, DZĪVNIĒKU VESELĪBAS UN VIDES ZINĀTNISKAIS INSTITŪTS "BIOR"

Lejupe iela 3, Rīga, LV - 1076, Latvija, tālr. 67620526, fakss 67620434
e-pasts: [bior@bior.gov.lv](mailto: bior@bior.gov.lv) ; www.bior.gov.lv

Rīgā

Individuālā projekta „Ilgspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana (Nr.LV0045 PROMIWA)” rezultātu ilgtspējas nodrošināšanas koordinācijas sanāksme.

Protokols Nr.5

Rīgā, 2013.gada 28.novembrī

Individuālā projekta „Ilgspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana” (turpmāk tekstā projekts PROMIWA) rezultātu ilgtspējas nodrošināšanas koordinācijas sanāksme notiek Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” (turpmāk tekstā BIOR) konferenču zālē. Sapulce sākas plkst.10:00 un beidzās plkst.12:00. Sapulci vada BIOR Projektu vadības nodaļas vadītāja V.Raituma.

Darba kārtība:

1. Sanāksmes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Projekta rezultātu ilgtspējas nodrošināšana – vēžu monitorings izvēlētos modeļezeros saskaņā ar novērtēšanas metodoloģiju (*prezentē un ziņo biedrības „Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija” pārstāvis A.Ārens*).
3. Progress projekta rezultātu ilgtspējas nodrošināšanā saistībā ar izstrādāto akvakultūras izglītības moduļu iekļaušanu akreditētu augstākās izglītības programmu struktūrā (*prezentāciju sagatavoja Latvijas Universitātes pārstāve M.Balode, ziņo V.Raituma*).
4. Progress par zivju monitoringu izvēlētajos modeļezeros saskaņā ar novērtēšanas metodoloģiju (*prezentāciju sagatavoja BIOR pārstāvis J.Birzaks, ziņo Ē.Aleksejevs*).
5. Progress projekta rezultātu ilgtspējas nodrošināšanā saistībā ar iekšējo ūdeņu zvejas un akvakultūras sistēmas (LIAIS) izstrādi (*prezentē un ziņo BIOR pārstāvis A.Kozlovskis*).
6. Citi jautājumi - nav īpaši atrunāti, bet ir iespēja tos pieteikt, ja tādi ir.

Sanāksmē piedalās:

Normunds Riekstiņš – ZM Zivsaimniecības departamenta direktors;

Agnese Mētra – ZM Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta Starptautisko lietu nodaļas vadītāja vietniece;

Augusts Ārens - biedrības „Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija” valdes priekšsēdētājs;

Georgs Korņilovs - BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta vadītājs;

Ēriks Aleksejevs - BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta iekšējo ūdeņu nodaļas vadošais pētnieks;

Aleksandrs Kozlovskis – BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta Informācijas un datu nodaļas vadītājs;

Maksims Kovšars – BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta Informācijas un datu nodaļas sistēmas administrators;

Protokolē: Vineta Raituma – BIOR Projektu vadības nodaļas vadītāja.

Sanāksmes gaita:

1.V.Raituma atklāj piekto projekta PROMIWA rezultātu ilgtspējas nodrošināšanas koordinācijas sanāksmi, informē par plānoto darba kārtību un aicina sākt darba kārtībā iekļauto jautājumu izskatīšanu.

Sanāksmes dalībnieki pieņem piedāvāto darba kārtību bez iebildumiem un uzsāk darbu.

2.A.Ārens ziņo par vēžu monitoringu izvēlētajos modeļezeros (Deliņa, Beberliņu un Špogu) 2013.gadā. Secinājumi, ka mazo ezeru apsaimniekošanu, pielietojot akvakultūras elementus, joprojām kavē likumu līmenī neatrisinātie jautājumi īpašuma un zvejas tiesībās. Ezeros, kuros ir izteikti vēžu dabīgie resursi, nav rekomendējama vēžu dabīgo ienaidnieku blīvuma papildināšana, piemēram, ar līdakām un asariem. Pirms mazo ezeriņu profilēšanas vēžu audzēšanai, nepieciešams veikt monitoringu un citu sugu nozveju. N.Riekstiņš jautā, vai projekta PROMIWA ietvaros jau sākotnēji bija paredzēti 3 ezeri?

A.Ārens atbild apstiprinoši.

N.Riekstiņš jautā, vai ezeros notikusi tikai vienreizēja vēžu ielaišana?

A.Ārens atbilde ir apstiprinoša. Ar piebildi, ka šogad Špogu ezerā pats apsaimniekotājs ielaida vēl papildu 50 vēžus.

N.Riekstiņa komentārs par to, ka Saeima 2.lasījumā ir apstiprinājusi grozījumus Zvejniecības likumā, kas veicinās un ļaus ezeru apsaimniekotājiem vairāk izmantot akvakultūras metodes, piešķirot regulāri ar zivīm un vēžiem papildināmiem privātajiem ezeriem īpašu statusu.

3.V.Raituma nolasa M.Balodes sagatavoto ziņojumu LU aktivitātēm saistībā ar akvakultūras moduļu iekļaušanu akreditētu augstākās izglītības programmu struktūrā. LLU Mūžizglītības centrs sadarbībā ar Latvijas Universitāti un BIOR uzsāka Profesionālās pilnveides izglītības programmu „Akvakultūra” (240 stundas). Izglītības dokuments: Apliecība par profesionālās pilnveides izglītību. LU turpinās diskusijas par PROMIWA projekta ietvaros izstrādāto „Akvakultūra” moduļu modifikācijas iespējām, veicot satura sakoncentrēšanu un apjoma samazināšanu, tos piemērojot LU atbilstošam maģistratūras programmas līmenim. Tiek pārskatīti jau akreditētie ar akvakultūras jautājumiem daļēji saistītie maģistratūras kursi „Pielietojamā hidrobioloģija”, „Hidroekoloģijas aktuālās problēmas”, „Zivsaimniecības pamati”, „Ihtoloģija un zivju ekoloģija” un apspriestas to izmantošanas iespējas MSc „Akvakultūras” kursa veidošanā. Turpinās potenciālo mācību spēku apzināšana. Joprojām aktuāla ir problēma, kas saistīta ar akvakultūras apmācībai nepieciešamo papildus mācību spēku piesaisti - biotehnoloģijas, zivju slimību u. c. jomās, kā arī akvakultūras kursa praktisko nodarbību nodrošināšanu, kas saistās ar papildus finansējuma nepieciešamību.

N.Riekstiņa komentārs par to, ka augstākajā izglītībā un tās akreditācijā daudzas lietas ir atkarīgas no nozares pieprasījuma pēc darbaspēka. Nevar izstrādāt programmu, ja pēc tajās sagatavotiem speciālistiem nav pietiekoša pieprasījuma praksē. Tā vietā varētu izmantot arī finanšu līdzekļus zināšanu pārnesei praksē un izglītības pasākumu ieviešanai. Šobrīd tam ir iespēja izmantot EZF Tehniskās palīdzības līdzekļus, piesaistot valsts Zivsaimniecības tīkla aktivitātēs pārstāvjus no biedrības „Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija” un nozares. Nākotnē šiem mērķiem būs pieejami arī Eiropas Jūras un zivsaimniecības fonda līdzekļi. Piebilst, ka daļēji ezeru izmantošana ar zivju ielaišanas/papildināšanas metodēm Latvijā jau notiek. Daudzos ezeros ir ieviesta licencētā makšķerēšana. Ieteikums BIOR, pamatojoties uz monitoringa datiem, sagatavot informāciju par zivju sugām, kas „nesadzīvo” ar vēžiem vienā ezerā un to nodot vietējām pašvaldībām, kas, savukārt, varētu to ņemt vērā un izvēlēties, ko audzēt ezeros – vēžus vai zivis. Komunikācijā ar pašvaldībām varētu sadarboties BIOR kopā ar biedrību „Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija”.

N.Riekstiņa komentārs par apmācībām – atzīmē, ka no EZF līdzekļiem ir atbalstīts projekts „ZI "BIOR" zivju audzētavas " Tome" zivju audzēšanas, pētniecības un izglītības centra izveide”, kas paredz apmācības centra izveidi zivju audzētavā „Tome”. Ir svarīgi domāt ne tikai par augstāko izglītību un tās apguvi, bet arī par vidējo profesionālo izglītību akvakultūras jomā. Ir jāapsver iespēja veidot apmācības kursus, izmantojot ES fondu līdzekļus. Akvakultūrai arī nākotnes attīstības stratēģijā ir atvēlēta nozīmīga vieta.

A.Ārens atzinīgi izsakās gan par 240 stundu izveidoto Profesionālās pilnveides izglītības programmu „Akvakultūra” (LU, BIOR, LLU Mūžizglītības centrs), gan par valsts atbalstu „Tome” izglītības centra izveidei. Piekrīt N.Riekstiņa izteikumam, ka jābūt labai vidējai profesionālajai izglītībai akvakultūras jomā.

4.J.Birzaka prezentāciju par zivju monitoringu izvēlētajos modeļezeros (Arāja, Dubuļa un Špogu) lasa un komentē Ēriks Aleksejevs. Arāja ezerā tika konstatētas 10 zivju sugas. No tā 7 sugu zivis bija sasniegušas izmēru, kas ļauj tās noķert ar rūpnieciskās zvejas tīkliem. Salīdzinot ar 2012.gadu, nedaudz palielinājusies karpu daļa nozvejā, ko nosaka to salīdzinoši lielais individuālais svars un nelielais abos gados noķertais īpatņu skaits. Dubuļu ezerā septembrī veiktajā kontrolzvejā tika konstatētas 9 zivju sugas. Peledes, kas labi auga 2009. un 2010.gadā, kopš 2011.gada nav konstatētas. Špogu ezerā konstatētas 7 zivju sugas. Projekta laikā ielaistās līdakas un asari netika konstatēti.

N.Riekstiņš jautā, vai minētajos ezeros ir notikusi tikai vienreizēja zivju ielaišana?

Ē.Aleksejevs atbild apstiprinoši.

N.Riekstiņš jautā, kāda bijusi kopējā ielaišanas efektivitāte.

Ē.Aleksejevs atbild, ka bijusi laba atražošana. Zivis labi auga. Vienīgi sīgu un vēdzeļu ielaišana bijusi mazāk veiksmīga.

Diskusija ar A.Ārenu par Špogu ezera piemērotību vēžiem.

N.Riekstiņš jautā, vai šos secinājumus no veiktajām darbībām projekta ietvaros var ieteikt, piemēram, vietējiem zivju un vēžu audzētājiem. Iesaka BIORam nākt klajā ar praktiskiem secinājumiem par konkrētajiem modeļezeriem. Tādējādi tiktu dota arī plašāka informācija par monitoringa rezultātiem tai sabiedrības daļai, kurai nav pieredzes šajā jomā.

Diskusija starp N.Riekstiņu un BIOR pārstāvjiem par informācijas sniegšanu sabiedrībai par zivsaimniecības jautājumiem iekšējos ūdeņos.

5. A.Kozlovskis prezentē par progresu projekta rezultātu ilgtspējas nodrošināšanā saistībā ar iekšējo ūdeņu zvejas un akvakultūras sistēmas (LIAIS) izstrādi. 2013.gadā tika turpināta sistēmas papildināšana ar 7804 zvejas žurnālu datiem no 271 ūdenstilpes un 135 zivju mazuļu ielaišanas aktiem no piecām valsts zivju audzētavām. LIAIS sistēmā glabājas iekšējo ūdeņu nozvejas dati par 2010.-2012.gadu un daļēja informācija par zivju resursu atražošanu laika periodā no 2009.-2012.gadam. Turvākajā laikā tiks ievadīti dati par 2013.gadu. Tādējādi ir sasniegts galvenais sistēmas mērķis – nodrošināt zvejas un atražošanas datu uzglabāšanu vienotā formātā.

N.Riekstiņš pauž neapmierinātību par LIAIS datu bāzes attīstības progresu. Izsaka vēlmi BIOR mājas lapas pieejamībai, lai būtu iespēja iegūt informāciju par nozveju un atražošanu katrā konkrētā ezerā. Ierosina institūtam BIOR vajadzības gadījumā sniegt skaidrojumu par nepieciešamo palīdzību no ZM puses, lai tiktu nodrošināta LIAIS datu bāzes attiecīga pilnveidošana. Rezultātā gan pašvaldības, gan individuālie makšķernieki, zvejnieki varētu gūt konkrētu informāciju par zivju nozveju, zivju ielaišanu u.c. konkrētā ezerā noteiktā laika periodā.

G.Korņilovs piebilst, ka lietderīgi būtu precizēt ar ZM par konkrētu datu publisku atspoguļošanu sistēmā.

N.Riekstiņš piekrīt šādām sarunām, ministrija tām ir atvērta. Galvenais, lai tiktu sasniegts rezultāts.

A.Kozlovskis izsaka bažas par datu bezatbildīgu interpretāciju.

N.Riekstiņš norāda, ka no tās nevarēs izvairīties jebkurā gadījumā. Bet noklusēšana arī nebūs risinājums, jo BIOR jāstrādā ar sabiedrību un tās izglītošanu.

A.Mētra aicina ka mērķis uz projekta PROMIWA sasniegtajiem skatīties no nedaudz plasāka viedokļa, kas ietver ne tikai ilgtermiņa mērķa sanieģšanu, bet arī plašāku sabiedrības informēšanu par zivju un vēžu pārvaldību.

N.Riekstiņš piebilst, ka LIAIS datu bāzes pilnveidei varētu tikt piesaistīt arī Zivju fonda līdzekļi, ja tāda nepieciešamība rastos.

A.Kozlovskis piemin, ka arvien skaidrāka kļūst LIAIS sistēmas funkcija. Pie pārvaldīšanas var tikt izmantoti ievadītie zvejas dati par 3 gadiem un zivju ielaišanas dati par 4 gadiem. Datu bāzes sistēmā ir veikta glabāšana un uzkrāšana vienotā formātā.

N.Riekstiņš jautā, vai ir iespēja sistēmā ievadīt arī vēsturiskos datus par iepriekšējiem gadiem.

A.Kozlovskis atbild apstiprinoši, ja dati ir sagatavoti pēc vienota formāta.

N.Riekstiņš jautā par makšķerēšanas datu ievadi sistēmā.

A.Kozlovskis atbild, ka tie nav pilnīgi.

N.Riekstiņš norāda, ka tādiem datiem (kopējais makšķerēšanas nokertais zivju skaits pa gadiem) ir jābūt pieejamiem vismaz pie licencētās makšķerēšanas vietām un tie ir nepieciešami, lai informētu sabiedrību.

A.Kozlovskis atbild, ka šādi dati ir saņemti tikai par Lielupi.

Diskusija par atskaites datu savākšanu, to ticamību un atgriezeniskās saites nodrošināšanu makšķerēšanas jomā, iekļaujot to attiecīgos normatīvajos aktos.

A.Kozlovskis norāda, ka nepastāv vienots atskaišu formāts licencētajai makšķerēšanai.

N.Riekstiņš norāda uz to, ka primāri jāvienojas par to informāciju, kas nepieciešama, un tad var izveidot vienotu atskaites formu.

Diskusija par to, kā BIOR mājas lapā atspoguļot komerciālo nozveju, nepārkāpjot datu aizsardzības likumdošanu.

N.Riekstiņš uzsver vispārēju nepieciešamību institūtam BIOR sevi popularizēt, diskutēt ar sabiedrību un neizvairīties no komunikācijas ar to.

A.Mētra jautā, kā tiek plānots sasniegt projekta PROMIWA noslēguma pārskatā norādīto ilgtermiņa mērķa rādītāju rādītāju „100 intensīvi apsaimniekoto mazo ezeru skaits, kas piemēro akvakultūras pieeju” termiņā 10 gadi pēc projekta pabeigšanas. Kā faktiski varētu pierādīt, ka 100 ezeri izmanto akvakultūras pieeju?

A.Ārens min, ka bez mazajiem ezeriem arī mākslīgie ūdenstilpju veidojumi un licencētās makšķerēšanas ezeri varētu tikt uzskaitīti šī mērķa sasniegšanā, ja tajos piemēro akvakultūras zivju atražošanas pieeju. Akvakultūras zivju atražošanas metode varētu tikt piemērota arī licencētās makšķerēšanas ezeros. Tāpat arī likumdošanas grozījumi nākotnē varētu sekmēt sasniegt šo rādītāju.

N.Riekstiņš piebilst, ka Zvejniecības likumā paredzēto MK noteikumu izstrādē noteikti tiks iesaistīti BIOR un biedrības „Latvijas vēžu un zivju audzētāju asociācija” pārstāvji.

Secinājumi: 1) Sasaukt sanāksmi starp BIOR un ZM pārstāvjiem par LIAIS datu bāzes pieejamību valsts institūcijām un plašākai sabiedrībai ar BIOR mājas lapas palīdzību;

2) BIOR izmantot mediju palīdzību, lai plašākai sabiedrībai atspoguļotu projekta PROMIWA ilgtspējas laikā iegūtos datus par vēžu un zivju monitoringu izvēlētajos modeļezeros.

Direktors

A.Bērziņš

Protokolēja

V.Raituma